

Assignatura	28729 <i>Historia de la Musica Catalana</i>				
Professor	Bonastre Bertran, Francesc				
Cicle	Segon	Quadrimestre	Primer	Crèdits 6	Tipus Optativa
Horari	Teoria: Dilluns i Dimecres 11:30 a 13:00			Grup	1
	Tutoria Integrada: 10:30 a 11:30				

CONTINGUT

L'assignatura pretén incidir en els aspectes més significatius de la Història Musical Catalana, ubicant-los en el context d'on neixen i apuntant-ne les influències i ressonàncies que tingueren de la resta de la península ibèrica i d'Europa

OBJECTIUS

- Conèixer la música catalana en el context de la història musical d'occident.
- Saber comentar una obra i/o audició.
- Conèixer el llegat i les influències del diversos estils, formes i compositors que han configurat la Història de la Música Catalana.

TEMARI

- 1.- **Introducció.** Qüestions previes: Música catalana o Música a Catalunya; música catalana com a adjectiu o com a substantiu. Concepte, mètode, fonts i cronologia. El procés històric i el fenomen musical a Catalunya. La Historiografia musical catalana.
- 2.- **De la Prehistòria a la dominació romana.** La problemàtica general de la música primitiva (la Etnomusicologia). Els testimonis arqueològics: del Paleolític a l'Edat de Ferro. Entrem a la Història: Fenicis, Carataginesos, Grecs i Romans i llur llegat musical.
- 3.- **L'època Medieval (I).** La monodia litúrgica i religiosa. El cant visigòtico-mossaràbic i l'implantació de la litúrgia romana. L'Escola de Ripoll: la teoria musical i la notació catalana. Repertori litúrgic: ordinum missae, ofici diví, trops, verbetes, himnes i planctus. El Drama litúrgic: els cicles de Nadal i Pasqual. El Cant de la Sibila.
- 4.- **L'època Medieval (II).** La monodia secular. Els joglars: origen i tipologia. Els trobadors: marc geogràfic i cronològic de la lírica trobadoresca. Trobadors catalans i occitans. El repertori musical conservat.
- 5.- **L'època Medieval (III).** La polifonia. Introducció i orígens. L'Ars Antiqua: el monestir de Ripoll, tractats copiats i repertori conservat. L'Ars Nova: el context històric, els papes d'Avinyó i la decretal Docta Sanctorum de Joan XXII. La música a les corts de la Corona catalano-aragonesa: Pere III, Joan I i Martí I. Repertori conservat. La Missa de Barcelona i el Llibre Vermell de Montserrat.
- 6.- **El Renaixement musical a Catalunya.** El context històric. Les capelles musicals, tipologia i estructura. La música a la cort catalano-aragonesa de Nàpols (Alfons el Magnànim) i Barcelona (Joan II i Ferran II). La música a la cort dels ducs de Calàbria: Lluís Milà i el repertori de viola de mà, Mateu Fletxa el Vell i Bartomeu Càrceres: les ensalades i el villancet. La música a les catedrals de Barcelona, Tarragona, Lleida, Girona, Vic i la Seu. El Manierisme musical a través dels madrigals de Pere Alberch Vila, Joan Brudieu i Mateu Fletxa el Jove. Aspectes organològics.
- 7.- **El Barroc musical a Catalunya.** Periodització, context històric i àrea geogràfica. Elements qualificadors del Barroc musical català. La monodia i la policoralitat. Repertori conservat de la música religiosa i de la música civil. El barroc inicial: Joan Pau Pujol. L'escola de Montserrat: Joan Cererols i Miquel López. La música organística: Joan Baptista Cabanilles i Josep Elies. El segle XVII i la tradició autòctona. El segle XVIII i la implantació dels models

italians. Els principals centres i compositors. Francesc Valls i la Missa "Scala Aretina". Els aspectes organològics: l'antiga cobla de ministrers i els nous instruments. L'òpera: inicis i assentament.

- 8.- **Del Preclassicisme al Classicisme**. El villancet com a indicador del pas del Barroc al Preclassicisme. Principals centres i compositors. L'escola de Montserrat: B.Julià, A.Viola, N.Casanoves. El Pare Antoni Soler i la seva obra. L'Oratori i l'òpera. Música instrumental i música simfònica. Els germans Pla, Lluís Misón, Salvador Rexach. Carles Baguer i les generacions de simfonistes catalans. Projectió internacional: D.Terradellas i V.Martín i Soler. Influències germàniques: F.J.Haydn i I. Pleyel.
- 9.- **El segle XIX: del Romanticisme a l'ideari nacionalista**. El primer romanticisme musical i la influència de l'òpera italiana. Ferran Sors i la guitarra. La represa de la consciència nacional catalana i la música: Anselm Clavé i Josep Ventura. Els cors populars, el fenomen sardanístic i la recuperació de les tradicions populars. L'impacte del wagnerisme. L'ideari nacionalista: Felip Pedrell. L'escola pianística i la lírica: I.Albèniz, E.Granados, E.Morera. La guitarra: F.Tàrrrega. Els centres d'ensenyament musical: Conservatoris.
- 10.- **El segle XX: Nacionalisme, Modernisme i Noucentisme**. El Palau de la Música Catalana. Lluís Millet i l'Orfeó Català. El moviment coral i orfeonístic. Antoni Nicolau i la Societat Catalana de Concerts. Pau Casals. Juli Garreta. El naixement de la Musicologia catalana: Felip Pedrell i Higiní Anglès. El nacionalisme musical a Catalunya. La generació de 1920: R.Gerhard, E.Toldrà, M.Blancafort i F.Mompou. R.Lamote de Grignon i la Banda Municipal de Barcelona. C.Tatabull.
- 11.- **De la postguerra a les darreres promocions**. La generació de 1951. El cercle Manuel de Falla i la Música Oberta. La Nova Cançó. El Jazz. El moviment sardanístic. Interpretació, pedagogia i recerca musicològica. Composició: eclecticisme (X.Montsalvatge), serialisme (J.Homs, J.Soler), avantguardes (X.Benguereel, J.Guinjoan, J.M.Mestres Quadreny, C.Santos). Fonos i la música electroacústica. Les darreres promocions.

AVALUACIÓ

Examen final.

TUTORIA INTEGRADA

Seguiment de la comprensió de l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA

- AA.VV., *La Sardana: el fet històric, el fet musical i el fet literari, artístic i social.*, vols. I, II i III, ed. Bruguera, Barcelona, 1972.
- AA.VV., *Wagner i Catalunya. Antologia de textos i gràfics sobre la influència wagneriana a la nostra cultura*, ed. del Cotal, Barcelona, 1983.
- AA.VV., "La personalitat musical de Catalunya", *Revista Musical Catalana*, núm.2, Barcelona, 1984.
- AAVV *Gran Enciclopèdia de la Música*, Fundació Enciclopèdia Catalana, 8 vols., Barcelona, 1999 – 2003.
- AA.VV., *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*, 20 vols., Macmillan Publishers Limited, London, 1980.
- AA.VV., CASARES, E. (Director i coordinador), *Diccionario de la Música Española e Hispanoamericana*, SGAE, Madrid, 1999-2000.
- AA.VV., *Estudios sobre Ferran Sor*, Luis Gásser (ed.), ICCMU, col. Música Hispana Textos, Madrid, 2003.
- AAVV *Història de la Música Catalana, Valenciana i Balear*. Vol I - X, direcció i coordinació X.Aviñoa, ed. 62, Barcelona, 1998 – 2003.

- AGUADÉ, R.Ma., *La veu de la dona a l'Edat Mitjana*, Ajuntament de Castelló d'Empúries, 1994.
- ALIER, R., *L'òpera*, Dopesa 2 , col.lecció Conèixer Catalunya, Barcelona, 1979.
- ALIER, R., *El Gran Teatro del Liceo*, ed. Francesc X. Mata, Barcelona, 1994.
- ALIER, R., *L'òpera a Barcelona al segle XVIII*, Institut d'Estudis Catalans, Societat Catalana de Musicologia, Barcelona, 1990.
- AMADES, J., *Folklore de Catalunya. Cançoners*, ed. Selecta, Barcelona, 1a. ed. 1951, 2a. ed. 1979.
- ANGLÈS, H., i PEDRELL, F., *Els Madrigals i la Missa de difunts d'en Brudieu*, I.E.C., Barcelona, 1921.
- ANGLÈS, H. i GERHARD, R., *Sis quintets per a instruments d'arc i orgue o clave obligat. Antoni Soler (1729 - 1783)*, IX, Institut d'Estudis Catalans, Biblioteca de Catalunya, Barcelona, 1933.
- ANGLÈS, H., *La Música a Catalunya fins al segle XIII*, Biblioteca de Catalunya, Barcelona, 1935.
- ANGLÈS, H., *Monodia cortesana trobadoresca*, seixanta-quatre transcripcions inèdites de Mn. Higiní Anglès a cura d'Antoni Rossell, Diputació de Barcelona, Barcelona, 1986.
- ANGLÈS, H. i PENA, J., *Diccionario de la Música*, Labor, Barcelona, 1954.
- ANGLÈS, H., *Mateo Flecha (+1553). Las Ensaladas*, Diputación Provincial de Barcelona, Barcelona, 1955.
- ARTÍS, P., *El cant coral a Catalunya*, Barcino, Barcelona, 1980.
- AVIÑOÀ, X., *La música i el modernisme*, Curial, Barcelona, 1985.
- BALLESTER, J., "Retablos Marianos Tardomedievales con ángeles músicos procedentes del antiguo reino de Aragón. Catálogo", *Revista de Musicología*, vol. XIII, núm. 1, Madrid, 1990.
- BONASTRE, F., *Felipe Pedrell. Acotaciones a una idea*, Caixa d'Estalvis, Tarragona, 1977.
- BONASTRE, F., *Estudis sobre la Verbeta. La Verbeta a Catalunya durant els segles XI-XVI*, Diputació de Tarragona, Tarragona, 1982.
- BONASTRE, F., "El Barroc musical a Catalunya", a *El barroc català, actes de les jornades celebrades a Girona 17-19/XIV/1987*, Quaderns Crema, Barcelona, 1989.
- CALAHORRA, P., *Música en Zaragoza. Siglos XVI-XVII*, vol.I i II, Institución "Fernando el Católico", Zaragoza, 1978.
- CAPDEPÓN, P., *P. Antonio Soler: Villancicos*, I, núm.1 a 6, SEM, estudi i transcripció de Paulino Capdepón, Madrid, 1992.
- CARALT, A., *L'escolania de Montserrat*, Abadia de Montserrat, 1956.
- CAROL, M., *50 anys de música simfònica a Barcelona 1944-1994*, Beta ed., Barcelona, 1994.
- CLIMENT, J., *Historia de la música contemporánea valenciana*, Valencia, 1978.
- COLLET, H., *Albéniz et Granados*, Le Bon Plaisir, Paris, 1948.
- CRIVILLÉ, J., *Historia de la música española (7). El folklore musical*, Col. Alianza música 7, Alianza, Madrid, 1988.
- DAUFÍ, X., *Els oratoris de Francesc Queralt (1740-1825). Història de l'oratori a Catalunya al segle XVIII*, Institut d'Estudis Ilerdencs, Lleida, 2004.
- DOLÇ, J., *Higiní Anglès (1888-1969)*, Diputació de Tarragona, Tarragona, 1988.
- FÀBREGAS, X., *La música contemporània a Catalunya. Conversa amb Josep Mestres Quadreny*, ed. de La Magrana, Barcelona, 1994.
- FERNANDEZ DE LA CUESTA, I., *Historia de la música española (1). Desde los orígenes hasta el "ars nova"*, Col. Alianza música 1, Alianza, Madrid, 1988.
- GARCÍA, J., *Crónica apasionada de la Nova Cançó*, col·lecció Llevant a Ponent, núm.1, ed. Flor del Vent, Barcelona, 1996.
- GARRIGOSA, J., *Catálogo de los manuscritos e impresos musicales del Archivo Histórico Nacional y del Archivo de la Corona de Aragón*, Dirección General de Bellas Artes y Archivos, Ministerio de Cultura, Madrid, 1994.
- GARRIGOSA, J., *Els manuscrits musicals a Catalunya fins al segle XIII*, Institut d'Estudis Ilerdencs, Lleida, 2003.
- GÁSSER, LL., *La música contemporánea a través de la obra de Josep M. Mestres Quadreny*, Universidad de Oviedo, Oviedo, 1983.
- GOMEZ AMAT, C., *Historia de la música española (5). Siglo XIX*, Col. Alianza música 5, Alianza, Madrid, 1989.
- GÓMEZ, M^a.C., *La Música en la Casa Real Catalano-Aragonesa 1336-1442*, vol. I i II, Antoni Bosch editor, Barcelona, 1979.
- GÓMEZ, M^a.C., *La Música Medieval*, Dopesa 31, Barcelona, 1980.

- GÓMEZ, M^a.C., *El Llibre Vermell de Montserrat, cantos i danzas*, papeles de ensayo 5, los libros de la frontera, Amelia Romero editora, Barcelona, 1990.
- GÓMEZ, M^a.C., *La Música Medieieval en España*, ed. Reichenberger, Kassel, 2001.
- GONZALEZ VALLE, J.V., *Tradición y progreso en los maestros de música de las catedrales de Zaragoza durante el siglo XVIII*, Estudios de Musicología aragonesa, pórtico, Zaragoza, 1977.
- GREGORI, J.M., "Els mestres de cant de la seu de Barcelona en el Renaixement", *Recerca Musicològica*, IV, UAB, Barcelona, 1984.
- GREGORI, J.M., "El Manierisme a Catalunya a través dels Madrigals de Pere Alberch (1560-1561) i Joan Brudieu (1585)", *Nassarre*, III,1, Institución "Fernando el Católico", Zaragoza, 1987.
- HOMES, J., *Robert Gerhard i la seva obra*, Biblioteca de Catalunya, Barcelona, 1991.
- JAMBOU, L., *Evolución del órgano español. Siglos XVI-XVIII*, vol. I i II, Ethos-Música núm.2, Universidad de Oviedo, Oviedo, 1988.
- JANÉS, C., *La vida callada de F. Mompou*, Ariel, Barcelona, 1975.
- JANÉS, A., *L'obra de Richard Wagner a Barcelona*, Fundació Vives Casajoana, ed. Rafael Dalmau, Barcelona, 1983.
- LAMAÑA, J.M., "Els instruments musicals en un tríptic aragonès de l'any 1390", *Recerca Musicològica*, I, UAB, Barcelona, 1981.
- LEON TELLO, F.J., *La Teoría española de la Música en los siglos XVII y XVIII*, Inst. Esp. de Musicología (CSIC), Madrid, 1974.
- LOPEZ-CALO, J., *Historia de la Música española.(3) Siglo XVII*, Alianza Música, Alianza Editorial, Madrid, 1983.
- MARCO, T., *Historia de la música española (6). Siglo XX*, Col. Alianza música 6, Alianza, Madrid, 1989.
- MARTIN, A., *Historia de la música española (4). Siglo XVIII*, Col. Alianza música 4, Alianza, Madrid, 1985.
- MARTORELL, O. i VALLS, M., *El fet musical*, núm. 6, Conèixer Catalunya, Dopesa, Barcelona, 1978.
- MENENDEZ PIDAL, R., *Poesía juglaresca y orígenes de las literaturas románicas, problemas de historia literaria y cultural*, Centro de Estudios Históricos, Madrid, 1957.
- MESTRES QUADRENY, J. i ARAMON, N., *Vocabulari Català de Música*, ed. Millà, Barcelona, 1983.
- PAPO, A., *El Jazz a Catalunya*, ed. 62, llibres a l'abast 27, Barcelona, 1985.
- PAVIA, J. *La música a la catedral de Barcelona, durant el segle XVII*, Fundació Vives Casajuana, ed. Rafael Dalmau, Barcelona, 1986.
- PERICOT, L., "Instrumentos musicales en la cerámica ibérica de Liria", a *Miscelánea en Homenaje a Mons. Higinio Anglés*, vol.II, CSIC, Barcelona, 1961.
- PERICOT, L., "Una representación de danza ibérica" a *Revista Musical Catalana*, Barcelona, 1936.
- PUJOL, D., *Joan Cererols. Obres completes*, 5 vols., dep. Cultura de la Generalitat de Catalunya, Monestir de Montserrat, 1a. edició 1932, 2a. edició 1983, Montserrat, 1983.
- QUEROL, M., *Canciones a solo y duos del siglo XVII*, IV, Música Barroca Española, CSIC, Barcelona, 1988.
- QUEROL, M., *Los orígenes del Barroco Musical español*, Piles, ed. de música, València, 1982.
- QUEROL, M., *Villancicos polifónicos del siglo XVII, música barroca española*, CSIC, 3, Barcelona, 1982.
- QUEROL, M., *Cançoners català dels segles XVI-XVIII*, CSIC, Barcelona, 1979.
- RABASSA, P., *Guía para los principiantes*, edició facsímil UAB, (introducció a càrrec de F.Bonastre, A.Martín i J.Climent), Barcelona, 1990.
- RIFÉ, J., "Els estatuts de la capella musical de la Seu de Vic, Any 1733. Comparació amb les ord...." (Actes Congr. Int. "Higini Anglés i la Musicologia Hispànica), *Recerca Musicològica*, IX-X, U.A.B., Barcelona, 1989-90.
- RIPOLLÉS, V., *El villancico del s.XVIII a València*, Institut d'Estudis Catalans, Barcelona, 1935.
- RIQUER, M. de, *Los Trovadores*, vol I,II i III, Ariel, Barcelona, 1992.
- ROSSELL, A., *El cant dels trobadors*, Ajuntament de Castelló d'Empúries, Barcelona, 1989.
- RUBIO, S., *Historia de la música española (2). Desde el "ars nova" hasta 1600*, Col. Alianza música 4, Alianza, Madrid, 1988.
- SUBIRA, J., *Historia de la Música Española e Hispanoamericana*, Salvat editores, Barcelona,

1953.

- VALLS, M., - MARTORELL, O., *Síntesi històrica de la música catalana*, Els Llibres de la Frontera, Barcelona, 1985.
- VALLS, M., *Història de la Música Catalana*, ed. Taber, Barcelona, 1969.